

— „Съгласете се съ мень, че това е скандалъ надъ скандалитѣ, дѣто се пишатъ биографиите на хора, които докараха *Баташкото клане* — които съ революционнитѣ си авантюри безъ малко щѣха да обѣрнатъ „Майка България“ на Африканска пустиня и пусто пе-нелице. Че кой е Ботевъ, и какво е заслужилъ той на „Майка България“, та да му се пише биография? . . . Нали го знамъ, още отъ Браила, когато редактираше вѣст. „**Дума на българските емигранти!**“ О, и днесъ още се вѣзмущавамъ отъ бруталната му по-стжпка, направена отъ него въ засѣданietо на „Периодическото списание“. Той присѫтствува въ засѣданietо въ качеството си на браилски прѣставител. И днесъ още звучатъ въ ушите ми грознитѣ му думи: „*Българския народъ днесъ нѣма нужда отъ журналисти и грамматици, а отъ бунтовници*: дайте на тоя народъ по-напрѣдъ политическа свобода, че тогава го учете гдѣ да пишете **б**, **ъ** и **ж**!“... Той (Ботевъ) и Любент Каравеловъ — онзи разрушител на благовѣспитанието — бѣха причината, дѣто българския народъ и до денъ днешенъ тъне въ невѣжество. Тѣзъ хора заслужватъ народно **проклятие**, а не **добра память** — заслужватъ, защото неоставиха на мира нась благовѣспитаниетѣ да вкараме народа въ пътя на истинската просвѣта! . . . Съ бунтовническитѣ си авантюри тѣ прѣдизвикаха **прѣждеврѣменното** освобождение на България! . . . И, на, днесъ имаме **свободна България**, но **раззврата** въ основата, **отровена** въ сърдцето отъ дѣлата, пѣсните и книжките на Ботева и Л. Каравелова! . . . О, колко добре щѣше да бѣде, ако ни оставиха на мира десетъ годинки да поработимъ въ „браилското Периодическо списание“! . . . Увѣрявамъ ви, днесъ щѣхме да имаме и **свѣдѣніа**, и **просвѣтена**, и **блажо всичтана България**; но **зли демони** се намѣриха тамо и се намѣсиха въ дѣлата ни благородни — побѣркаха на благородния ни планъ!“ . . . — Свѣрши, като вѣздѣхна отъ дѣлъ-бочинитѣ на юпитерското си сърдце, благовѣспитания господинъ.

Между нась казано, негова милость, благовѣспитания господинъ, живѣе въ столицата на свободна България, и въ края и началото на всѣки мѣсецъ подписва си благородното именѣ на дѣвъ платежни вѣдомости, и си пълни шепитѣ съ сребръни левове, опрѣскани съ кръвта на омразнитѣ нему български бунтовници, плюсъ кръвта на братята московци. Заслужва да споменемъ и това обстоятелство, че отакъ се е прѣкнала свободна България, благовѣспитания господинъ — вѣрлия противникъ на прѣждеврѣменното освобождение — нито единъ день не се е лишилъ отъ удоволствието да присѫтствува на дѣржавната трапеза — не е пропустналъ нито единъ день да неземе голѣмъ *дѣржавенъ гюндюлюкъ* за нищо и никаква отъ него вѣршена работа.

Като прѣкарахме прѣзъ ума си миналата и сегашна дѣятельность на тоя видъ „благовѣспитани патриоти“ неволно се запитахме: като какво би трѣбвало да се надпише върху надгробния камакъ на „почтеннитѣ труженици“? — и текна ни на ума слѣдния епитафъ: „начена горкия съ **еръ малъкъ** (ъ) и свѣрши горкия съ **еръ голѣмъ** (ъ)!“...

Казахме горнитѣ нѣколко думи като първа стжпка на рецензията си, но не съ-цѣль да обадимъ на читателитѣ си, че има единъ